

LÖÖPPI

2 / 2016 • SUOMEN AIKAKAUSLEHDENTOIMITTAJAIN LIITTO SAL RY

SKUUPPI

HELSINGIN SANOMALEHTIMIESYHDISTYS RY • HELSINGFORS JOURNALISTFÖRENING R.F.

23. vuosikerta

Vastaava päätoimittaja
Taru Taipale
puh. 040 4162979
taru.taipale@gmail.com

Päätoimittaja
Jyrki Räikkä
puh. 040 5258366
jyrki.raikka@hs.fi

Toimitussihteeri
Kaija Plit
puh. 050 4394538
kaija.plit@sal-info.org
Graafikko

Outi Kainiemi
Muu julkaisutyöryhmä
Mervi Ala-Prinkkilä, Eveliina
Kangasniemi, Riitta Rynnen,
Arja Salakka, Marko Tammi
Kannen kuva
Outi Kainiemi

SAL ry.
Puheenjohtaja
Taru Taipale
Asiamies
Kaija Plit

HSY ry.
Puheenjohtaja
Jyrki Räikkä
Asiamies
Marko Tammi

Yhteinen toimistonhoitaja
Jaana Virtanen
jaana.virtanen@sal-info.org
Siltasaarenkatu 16, 7. krs
00530 Helsinki

Ilmoitushankkija
Erkki Hirvonen
puh. +358 50 5506172
eki.hirvonen@kolumbus.fi

Painopaikka
Oy Fram Ab

ISSN-L 1455-0032

HEIKKI SAUKKOMAA

Heikki Saukkomaa ikuisti presidentti- parit harvinaisessa yhteiskuvassa Linnan juhlassa vuonna 2012.

- 3 PÄÄKIRJOITUS**
- 4** Robotti on toimittajan paras kaveri
- 10** Valtava tunku valmennukseen
- 12 HELMIJUTTU** Neljän presidentin matkassa
- 18** Ristiin-pölyttäjä
- 20** Hyvästi hyvät avustajasopimukset?
- 22** Kirjallisuutta kesään
- 24** Irti arjesta viipurissa
- 25 KIRJA-ARVOSTELU** Lähi-idän kriisin keskellä
- 26** SAL ja HSY lyövät hynttyyt yhteen.
Mitä jäsenen on hyvä tietää?
- 31 NEWS**
- 32 SARJAKUVA** Ilta-Fingeri

Mitkä sinun tulevaisuuden suunnitelmasi ovat?

Journalistiliiton uravalmennukseen osallistunut **Milla Majander** toteaa tässä lehdessä, että valmennus on huikea työkalu – olipa tilanne työelämässä mikä tahansa. Uransa miettiminen ei Majanderin mielestä edellytä sitä, että omassa työssä olisi erityisiä muutostarpeita.

Meille kaikille tekisi hyvää pohtia suhdettamme työhön ylipäänsä.

Mitkä sinun tulevaisuuden suunnitelmasi ovat?

Liiton uravalmennuksen suosio kertoo ainakin siitä, että moni jäsen pohtii tulevaisuuttaan. Osa on ehkä puhtaasti huolissaan työstään ja toimeentulostaan media-alan myllerryksessä, osa haluaa muuten vain selkeyttää omia vahvuuksiaan.

Osa kaipaa sitä, että voi käydä asioita läpi ulkopuolisen asiantuntijan kanssa. Ehkäpä keskustelusta nousee esiin uusia oivalluksia?

Mutta tarvitaanko uusien näkökulmien syntymiseen aina kallispalkkainen konsultti, ura-asioiden ammattilainen? Eikö meillä kaikilla ole monipuolista kokemusta työn tekemisestä? Emmekö me kaikki ole oman työmme ja työuramme asiantuntijoita?

Uskon, että oivalluksia syntyy, kun asioista puhuu ääneen sellaisten kanssa, jotka ovat pohtineet samoja asioita. Siksi toivon, että tulevassa isossa yhdistyksessämme syntyisi sellaista uutta toimintaa, joka auttaisi jäseniä pohtimaan uraansa – ja mahdollisesti tekemäänkin sille jotain, tarpeista riippuen.

Ehkä sinulla ei juuri nyt ole erityisiä muutostarpeita työssäsi, mutta ehkä olisit silti halukas kuulemaan muiden ajatuksia työstä? •

Taru Taipale
taru.taipale@gmail.com

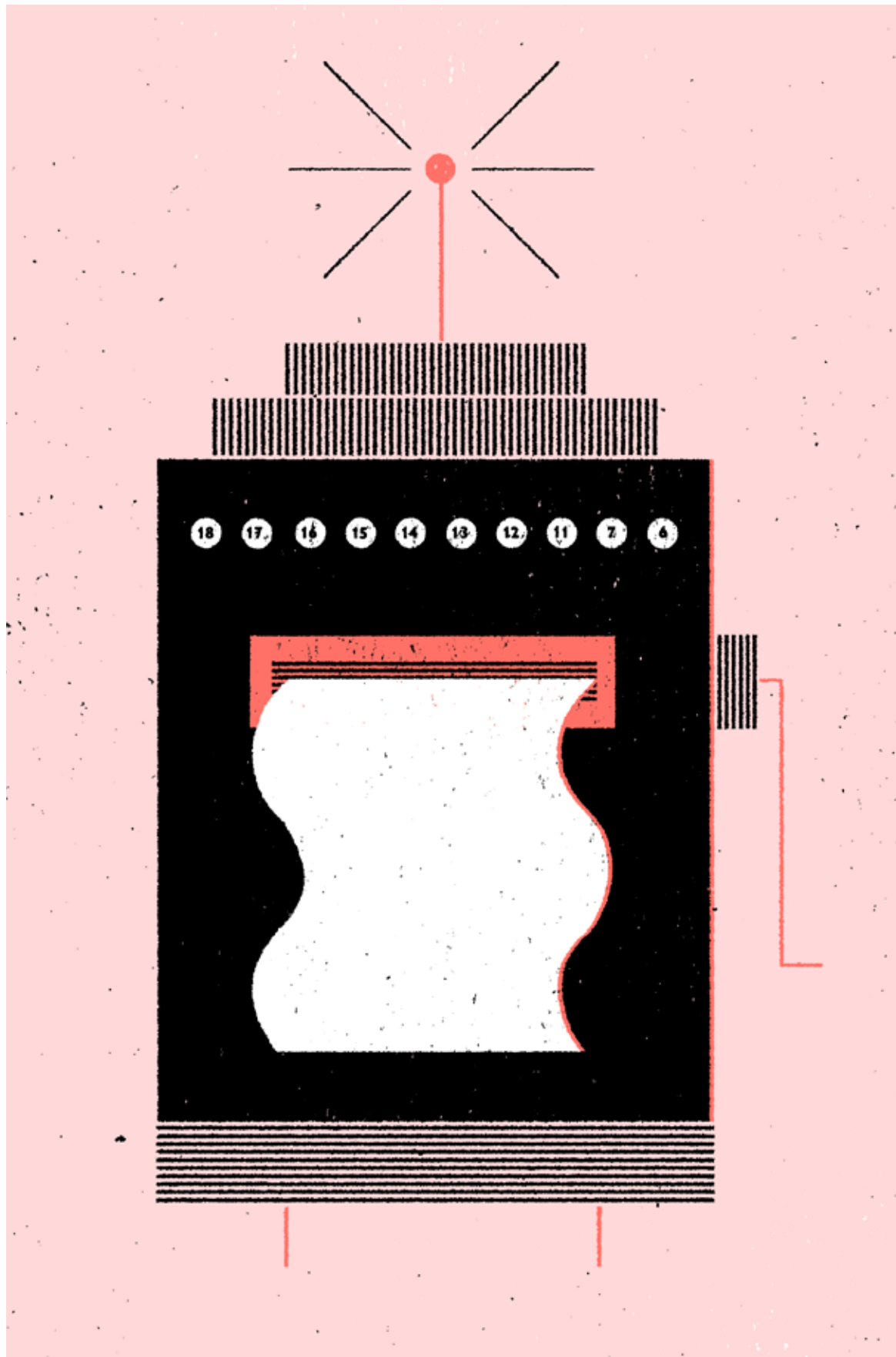
**”Meille
kaikille tekisi
hyvää pohtia
suhdettamme
työhön.”**

KUVA PEKKA HOLMSTRÖM

”HSY:n ja SAL:n yhdistymishanke etenee. Alkuvuoden aikana asiaa on käsitelty kummannkin yhdistyksen tilaisuuksissa, eikä niissä ole noussut esiin hanketta vastustavia ääniä – päinvastoin, vastaanotto on ollut jopa innostunut. Hyviä kysymyksiä on esitetty, mutta niihin saadut vastaukset ovat mitä ilmeisimmin tyydyttäneet yhdistysten jäseniä.

Kerromme myös tässä lehdessä, mitä yhdistyminen käytännössä tarkoittaa. Jos jokin kysymys tai asia jää askarruttamaan, ottakaa meihin yhteyttä – yhteystiedot ovat tuossa viereisellä sivulla. • JYRKI RÄIKKÄ, PUHEENJOHTAJA, HSY

Robotti on toimittajan paras kaveri

Ansaintalogiikan muutokset uhkaavat enemmän mediataloja kuin toimittajia.

TEKSTI MARKO HAMILO KUVITUS OUTI KAINIEMI

Viisi vuotta sitten silloinen Sanoma Kaupunkilehtien päätoimittaja **Janne Kaijärvi** luki toimittajakunnalle madonluvat.

Kaijärven visiossa toimittajan työpäivä kymmenen vuoden päästä koostuu lähinnä nettikeskustelijoiden kommentoinnin seuraamisesta ja moderoinnista, toimituksen sähköpostiin lähetettyjen uutisvinkkien tutkimisesta sekä epätarkkojen kännykkäkuvien ja kotivideoiden tihrustamisesta.

Uutisvinkit eivät tarkoita tässä yhteydessä mitään Panama-papereita vaan ennemminkin havaintoja kaatuneesta moottoripyörästä tai puuhun kiivenneestä kissasta. Tätä absoluuttisen tyhjänpäiväistä materiaalivirtaa vuorossa oleva journalisti sitten käsittelee uudelleen ja uudestaan kaikkiin mahdollisiin kanaviin.

– Tulevaisuudessa moderointi on toimituksen ydin, jota ei voi ulkoistaa, Kaijärvi latasi Journalistilehdessä vuonna 2011. ➤

– Moderioija on toimituksen pulssi, hän on kiinni siinä, mitä ihmiset sanovat. Kymmenen vuoden kuluttua merkittävä osa toimittajista tulee tekemään sisältöjä yhdessä lukijoidensa kanssa, Kaijärvi kertoi Journalistille.

Tulevaisuuden toimittajalle Kaijärvellä oli kymmenen käsikä. Viidennen mukaan vakituista työsuhdetta ei voi pitää itsestään selvänä. Kuudennen mukaan edes määräaikaista työsuhdetta ei voi pitää itsestään selvyytenä. Toimittajia palkataan kymmenen vuoden kuluttua puolet vähemmän kuin nyt, Kaijärvi väitti.

Yksi syy tähän on robottien tai automaation tulo toimituksiin. – Kaikki mikä voidaan automatisoida esimerkiksi tiedonhankinnassa, automatisoidaan.

AUTOMATISOINTI JO TÄTÄ PÄIVÄÄ

Tapaan Kaijärven Soneran pääkonttorilla Helsingin Vallilassa. Viime lokakuusta lähtien Kaijärvi on vastannut Soneran ulkoisen viestinnän kehittämisestä.

Tulevaisuusteiden kymmenen vuoden aikahorisontista on kulunut melkein puolet. Näyttääkö journalistien tulevaisuus yhä yhtä synkältä?

– Osa teeseistä on toteutunut aika täsmällisesti merkittävilta

osin, mutta neljä ja puoli vuotta on niin pitkä aika, että moni asia on saanut uuden suunnan tässä matkalla, Kaijärvi sanoo.

– Jos niitä nyt yksitellen ajattelee, niin esimerkiksi automatisointi on selkeästi toteutunut.

Jo toteutunut? Kun minä avaan päivän lehden, siellä on yhä joka jutussa byline, jossa on toimittajan nimi.

– Jos lähdeaineistossa on hyvä rakenne, niin silloinhan kone tekee hyvän jutun siitä, Kaijärvi selittää.

Uutistoimisto AP ja jotkut saksalaiset julkaisijat käyttävät jo robotteja jutuntekoon. Kaijärven mukaan algoritmi tekee hyvän jutun mistä tahansa, jossa pohjana on selkeät tilastot, kuten urheilutapahtumista tai talousuutisista.

– Koneet pystyvät tekemään jutun sekunnin murto-osissa, kun sen rakenne on kohdallaan.

Tällaisen journalismin osuus keskimääräisen sanomalehden juttujen merkkimäärästä taitaa olla kuitenkin aika marginaalinen. Entäpä se kaikki vähänkin luovaa panosta vaativa osa journalismia?

– Siinä ehkä kehitys on ollut hitaampaa kuin ajattelin vuosikymmenen alussa. Ne haasteet on siellä edelleen olemassa. Että minkälaisia sellaisia sisältöjä

kone pystyy tekemään, joita tänä päivänä tekee ihminen, Kaijärvi myöntää.

LUKIJASUHDE PITÄÄ ANSAITA

Kaijärvi ottaa takaisin myös hie- man uskostaan lyhyisiin, pinnallisiin ja provosoivasti otsikoituihin juttuihin. Kun vähän aikaa sitten näytti siltä, että koko maailma on juoksemassa ”klikkikiimassa” yhteen suuntaan, nyt ollaankin siirtymässä klikkikiiman ajasta lukijasuhteen aikaan.

– Siinä vaaditaan vähän erilaista osaamista, koska lukijasuhde pitää ansaita, Kaijärvi sanoo. Lukijasuhteen ylläpitäminen taas vaatii luottamusta, ja se edellyttää laatua.

Kaijärven mielestä maailma on muuttunut vajaassa viidessä vuodessa paljon. Mutta muutos ei välttämättä uhkaa niinkään toimittajia kuin heidän työnantajiaan – perinteisiä mediataloja.

– Jos ajatellaan, ketkä oikeasti tänä päivänä hallitsevat tiedonvälitystä, niin ne on nämä isot internetjättiläiset. Niiden asema on ihan toisenlainen kuin viisi vuotta sitten, ja tuntuu siltä, että niiden vahvistuminen vain nopeutuu, Kaijärvi sanoo.

Kaijärven mukaan Facebookin ja Googlen kaltaiset jätit

Jos lähdeaineistossa on hyvä rakenne, niin silloinhan kone tekee hyvän jutun siitä

hallitsevat dataa ja teknologiaa, ja niillä on tavoitteena olla ikään kuin ”maailman sanomalehti”.

Robotit eli algoritmit tai ohjelmistot eivät ole niinkään merkittävässä asemassa journalistisen sisällön tuotannossa. Sen sijaan niillä on suuri merkitys siinä, miten lukija vastaanottaa erilaiset toimittajien ja muiden tahojen luomat sisällöt.

Facebookin uutisvirrassa päällimmäiseksi nousevat sisällöt, jotka yhtiön algoritmien mukaan todennäköisimmin kiinnostavat käyttäjää. Kaijärven mukaan lukemastamme perinteisten mediatalojen sisällöstä saamme jatkossa yhä suuremman näiden internetjätien palveluiden kautta.

– Kun aikaisemmin luit Facebook-virrassa vaikka Hesarin jutun, menit Hesarin omille sivuille. Kehitys menee nyt siihen suuntaan, että jatkossa pysyt siellä Facebookin sisällä, Kaijärvi kuvaa Facebookin Instant Articles -palvelua.

Taustalla on Facebookin pyrkimys luoda käyttäjälle niin hyvä käyttökokemus, että siihen media-yhtiö ei välttämättä pysty. Siivun pitää esimerkiksi latautua muutamassa sekunnissa. Facebook ja media-yhtiö sitten jakavat tulot sopimuksen mukaisesti.

– Kaikki data jää Facebookille, ja lukija jää sen ekosysteemiin ➤

Mitä toimittajarobotit tekevät:

- Paketoivat vastaanottajan personoidun uutisvirran ja mainonnan mitä erilaisimmista lähteistä. Google ja Facebook haluavat olla ”maailman sanomalehti”. Toimittajilla tai muilla laadukkailla sisällöntuottajilla ei tässä ole niinkään hävittävää, perinteisillä mediataloilla on.

- Louhivat arvokasta tietoa valtavista tietomassoista toimittajien jatkojalostettavaksi. Esimerkiksi niin kutsutuista Panama-papereista tuskin olisi koskaan saatu aikaan laadukasta uutisointia, ellei vuodettua materiaalia olisi pystytty jalostamaan indeksoituun muotoon, josta toimittajat saattoivat tehdä esimerkiksi hakuja.

- Kirjoittavat yksinkertaisia uutisia valmiiksi rakenteesta datasta nopeammin, tehokkaammin ja luotettavammin kuin ihminen. Toistaiseksi algoritmit tai tekoäly eivät ole tuottaneet kuin lähinnä yksinkertaisia pörssi- ja urheilu-uutisia.

- Robotit voivat korvata ihmistyöpanosta keskustelualueiden moderoinnissa.

Mitä robotit eivät tee:

- Juttuja, joissa vaaditaan vähänkään luovuutta, ei mikään tekoäly tee vähään aikaan.

Hyvä toimittaja ei välttämättä tarvitse perinteisiä lehtitaloja.

kuluttamaan sisältöä. Jutun alkuperäisen julkaisijan kannalta tilanne on tietysti vähän haastava.

TOIMITTAJILLA HYVIÄ MAHDOLLISUUKSIA

Perinteisille mediayhtiöille uusi tilanne on hyvin vaikea. Toimittajien ammattikunta ei kuitenkaan ole katoamassa, vaikka Kaijärven mukaan siltä vähän aikaa sitten näyttikin. Ainakin hyvillä toimittajilla on mahdollisuuksia.

Kaijärvi uskoo, että tulevaisuudessa paljon hyvää, personoitua sisältöä pystytään tuottamaan automaattisesti todella nopeasti koneiden avulla.

– Mutta sitten me tarvitaan myös sitä komponenttia, johon kuuluu luovuus, kyky yllättää ja herättää tunteita, ja kyllä sen tyyppisen sisällön tarve jopa tässä maailmassa kasvaa. Mutta kuka sen julkaisee, on varmaan se iso muutos tässä. Itse asiassa hyvälle toimittajantyölle on varmaan paljon enemmän kysyntää tulevaisuudessa kuin tällä hetkellä.

Hyvä toimittaja ei välttämättä tarvitse perinteisiä lehtitaloja.

– Nykyisessä työssäni huomaan, että esimerkiksi bloggaajien, tubettajien tai instaajien yhteisö ammattimaistuu kovalla vauhdilla. Sieltä avautuu mahdollisuuksia, joita aikaisemmin ei kauheasti ollut, sanoo Kaijärvi,

joka kehittää Soneraa puhtaasta operaattorista myös mediasisältöjä tuottavaksi yhtiöksi.

– Se ei ole enää pelkästään harastustoimintaa, vaan ammattimaista, systemaattista, tavoitteellista, mitattua tekemistä. Ja se on mielestäni hyvä asia.

Toimittajan, bloggaajan tai sisällöntuottajan täytyy kuitenkin olla todella hyvä menestyäkseen kilpailussa.

– Kun sisällön määrä koko ajan kasvaa, myös sen hälyn määrä kasvaa, minkä ympärillä me eletään. Erottuaksesi siitä, saataksesi sen yleisön, sisällöntuottajan täytyy olla ihan hiton hyvä.

Robotit, automatisaatio ja digitalisoituminen ovat tällaiselle sisällöntuottajalle ystäviä eivätkä vihollisia. Kaijärven mukaan automatisointi ja robotit voivat auttaa esimerkiksi tiedonhankinnassa ja verkostoitumisessa.

– Ja varmasti jakelu on ihan keskeinen. Kun sinulla on sisältöä, niin sinun täytyy hallita sen jakelu. Miten automatisoit ansaintalogiikan ja siihen vaadittavan mitaamisen, raportoinnin? Jonkun pitää maksaa siitä.

Kaijärvi ei usko malleihin, jossa yleisö maksaa. –Yritykset ovat ne, joilla on mahdollisuus hyödyntää sitä sisältöä.

Jo nyt jotkut bloggaajat toimivat hyvin ammattimaisesti yritysten kanssa. Se voi Kaijärven mielestä olla parhaimmillaan hyvin selkeää liiketoimintaa, jossa yritys ostaa sisällöntuottajan yleisön.

Kuulostaa houkuttevalta.

Mitä esimerkiksi tällainen paljon lääketieteestä ja terveydestä kirjoittava vapaa tiedetoimittaja voisi tehdä, jos haluaisi vapautua torpparisuhteesta perinteisiin mediataloihin? Voisinko tehdä yhteistyötä vaikka yksityisen lääkäriasemaketjun kanssa?

– Todennäköisesti vapaa tiedetoimittaja ansaitsee sillä tavalla

tulevaisuudessa paremmin, Kaijärvi rohkaisee.

Mutta mitä lääkäriasema siitä saa?

– Se saa yhteyden sinun seuraajiisi. Se saa sen yleisön, koska perinteisesti lääkäriasema on ostanut mainontaa, Kaijärvi selittää.

Kaijärven mukaan maailma menee siihen, että mainonta toimii huonommin ja huonommin. Maksettu mainonta häviää maailmasta enemmän tai vähemmän kokonaan, ainakin sellaisena kuin me olemme sen oppineet tuntemaan.

– Ne, joilla on ollut tarve ostaa maksettua mainontaa eivät enää osta yleisöjä vaan luovat yleisöjä. Ihan niinkun media on tehnyt. Ja yksi tapa niiden luomiseen on yhteistyö. Esimerkiksi hyvän terveysalan bloggaajan kanssa, jota seurataan laajasti.

Kaijärven mukaan kysyntä hyviin sisältöihin kasvaa koko ajan.

– Ja kuka osaa tehdä yrityksille hyvää sisältöä?, Kaijärvi kysyy, ja vastaa itse.

– Toimittajat! ●

Janne Kaijärvi

• Ikä: 51

Koulutus: Kauppätieteiden yo

• Nykyinen tehtävä: Sisältöjohtaja (Head of Content), uudet liiketoiminnot

• CV: Sonera 2015–, Turkulainen, Päätoimittaja 2014–2015, Leia Media, Chief Media Officer 2013–2014, Sanoma Kaupunkilehdet, Päätoimittaja 2004–2013, Länsiväylä, Päätoimittaja 1998–2004

Näin tekisin vaalikoneesta skuuppiautomaatin

Olin vuosina 2000–2007 mukana kehittämässä Helsingin Sanomien vaalikoneesta sekä äänestäjille hyödyllistä palvelua että politiikan toimittajille antoisaa uutiskonetta. Vaalikonedatan ja ehdokkaiden erikysymyksiin kirjoittamien kommenttien pohjalta onkin tehty paljon uutisia.

Viime vuosikymmenellä ei juuri puhuttu robottitoimittajista, mutta se mitä *Hesarissa* teimme, ei juurikaan poikkea siitä, mitä termillä nykyään tarkoitetaan. Kun vaalikoneeseen kerätty data yhdistettiin vaali-iltana oikeusministeriön tulospalvelun dataan, oli sekä toimittajilla että lukijoilla käytettävissä tilastografiikkaa valitun eduskunnan tai valtuuston mielpidejakaumista eri kysymyksiin.

Tämä ei juurikaan poikkea siitä, mihin algoritmit tällä hetkellä pystyvät kirjoittaessaan lyhyitä pörssi- tai urheilu-uutisia.

Minulla oli myös idea, joka viime vuosikymmenellä jäi toteuttamatta – mutta annan ajatuksen ilmaiseksi mediatalojen käyttöön. Vain muutamalla rivillä koodia olisi voinut ohjelmoida hälyttimen, joka olisi vaalikoneen ja tulospalvelun datan perusteella vinkannut toimittajaa siitä, jos jokin etukäteen määritellyt tuliskriteerit täyttävä tapahtuma näyttäisi äänestystuloksen perusteella olevan tapahtumassa.

Tällainen tapahtuma voisi olla esimerkiksi jonkun kokeneen poliitikon putoaminen eduskunnasta, täyteehdokkaaksi mielletyn vihdejulkiksen läpimurto eduskuntaan tai minkä tahansa ennätyksen syntyminen: eniten ääniä koskaan, vähimmillä äänillä läpi, kaikkien aikojen nuorin kansanedustaja.

Toimittaja olisi voinut kirjoittaa uutisen tällaisen toimituksen sisäisen vinkkikoneen avulla, tai kone olisi voinut kirjoittaa uutisen alusta loppuun asti itse. Sillä olisi tietysti voittanut nopeuskilpailussa elävän toimittajan muutamalla minuutilla.

Tällaisen politiikan robottitoimittajan olisi voinut hyvin koodata jo kymmenen vuotta sitten. Syy että se jäi tekemättä ei ollut tekniikassa tai siinä, miten paljon resursseja robotin ohjelmointi olisi vaatinut, vaan yksinkertaisesti siinä, ettei sen tuottama lisäarvo olisi ollut mitenkään merkittävä.

Ainakin toistaiseksi robottitoimittajien lisäarvo sanomalehdille näyttäisi edelleen olevan hyvin marginaalinen. Sopivasti strukturoitua dataa on lähinnä pörssi- ja urheilutilastoissa. Toimittajan työpaikkaa tämä kehitys tuskin uhkaa. ●

Valtava tunku valmennukseen

Koulutusasiamies Nina Porra suunnittelee jo uusia avauksia.

TEKSTI TARU TAIPALE KUVA HELI SAARELA

Kun Journalistiliiton uravalmennukseen ilmoittautuminen käynnistyi aamukahdeksalta torstaina huhtikuun 7. päivänä, kaikki 30 paikkaa menivät vain 12 minuutissa.

Kukaan ei tiedä varmasti, kuinka moni jäi kurssilta ulos. Liiton koulutusasiamies **Nina Porra** mukaan sivulla käytiin ilmoittautumispäivän aikana 150 kertaa.

Edellinen valmennus oli alkanut helmikuussa, ja siinä tarjotut 60 paikkaa olivat menneet saman päivän aikana.

Monet ammattiliitot ovat tarjonneet vastaavia palveluita jo pitkään. Porran mukaan ajatus Journalistiliiton uravalmennuksesta aktivoitui muiden koulutusten yhteydessä.

– Erityisesti freelance-koulutuksissa alkoi näyttää siltä, että liiton palveluita voisi laajentaa tähän suuntaan, Porra sanoo.

MALLIA TANSKASTA

Nyt tarjottava uravalmennus perustuu viime syksynä tehtyyn pilottiin, johon pääsi mukaan

Erityisesti freelance-koulutuksissa alkoi näyttää siltä, että liiton palveluita voisi laajentaa tähän suuntaan

20 jäsentä. UP Partnersin toteuttama valmennus sisältää kolme puhelinkeskustelua valmentajan kanssa sekä verkossa tehtävää itenäistä työskentelyä.

Liitto kävi UP Partnersin kanssa keskusteluja siitä, minkälaisia Journalistiliiton jäsenten tarpeet ovat, mutta Porran mukaan valmennuksen ei edellytetty olevan erityisesti media-alan liittyvää.

– Eikä sellaista olisi tarjolla ollutkaan, ei ainakaan valtakunnallisesti.

Inspiraatiota valmennukseen on haettu Tanskasta, jossa paikallinen liitto tarjoaa valmennuspalveluita laajasti. Suomessa Porra tutustui myös esimerkiksi Pron ja Akavan uravalmentuksiin.

Porran mukaan liiton uravalmennukseen on hakeutunut sekä freelancereita että työttömiä ja työsuhteisia jäseniä. Mikään työttömyyskurssi uravalmennus ei ole.

– Näen hyvänä sen, että liitto tarjoaa palveluita myös työttömille, mutta uravalmennus on kaikille niille meidän jäsenillemme, jotka ovat työelämässä tai pyrkivät työelämään, Porra sanoo.

VALTUUSTO PÄÄTTÄÄ JATKOSTA

Palaute on toistaiseksi ollut hyvää, ja Porra sanoo saaneensa myös uusia avauksia. Ainakin verkkovalmennusta ja ryhmävalmennusta on jo ehdotettu.

Niille, jotka eivät tänä keväänä mahtuneet mukaan uravalmennukseen, Porra muistuttaa, että syksyllä on uusi yritys.

– Kannattaa rekisteröityä hakijaksi jo etukäteen. Rekisteröityneet hakijat pääsevät katsomaan työnhaun kannalta hyödyllisiä videovinkkejä.

Liitto jatkaa uravalmennusta ensi vuonna, jos valtuusto joulukuussa niin päättää. ●

”Huikea työkalu”

Liiton uravalmennukseen osallistunut kolmekymppinen **Milla Majander** kertoo:

”Olimme juuri puhuneet kollegoiden kanssa siitä, mitä hyötyä Journalistiliittoon kuulumisesta on, kun luin liiton uutiskirjeestä, että liitto aloittaa uravalmennuksen. Otin samalta istumalta yhteyttä liittoon. Ajattelin heti, että haluan mukaan.

Olin tietenkin tosi innoissani, kun kuulin päässeeni valmennukseen. Ymmärrän myös, että olin onnekas. Kaikki halukkaat eivät mahtuneet.

Lähdin valmennukseen avoimin mielin. Toivoin saavani sieltä sopivia työkaluja, joilla tunnistaa omaa osaamista ja vahvuuksia. Tällainen valmennus sopii minulle; olen muutenkin itsetutkiskeluun taipuvainen, sellainen ikuinen itsensäetsijä.

Ensimmäiseksi valmennuksessa oli alkuhaastattelu, jossa käytiin läpi sitä, missä olen ja mistä tulen. Jo se, että jutteli jonkun sellaisen kanssa, joka ei tunne minua, oli melkein terapeutista.

Sain vastattavakseni kysymyksiä, joita ei ehkä itse tule esitettyä, kuten että kerro elämäsi varrelta ihmisiä, jotka ovat vaikuttaneet sinuun myönteisesti. Valmentajan ajatus oli, että näissä ihmisissä on sellaisia piirteitä, jotka minussa ovat heikkoja ja tarvitsevat vahvistusta.

Kysymykset olivat vaikeita, mutta hirveän hyödyllisiä. Käytin niihin vastaamiseen paljon aikaa, minkä jälkeen kävimme vastauksia läpi yhdessä valmentajan kanssa.

Uravalmennuksessa yllätti se, miten vähän itseään tuntee. Sekin yllätti, kuinka paljon silmiä voi avata, että juttelee täysin vieraan ihmisen kanssa. Olen sitä mieltä, että jokaisen kannattaisi käydä tällainen valmennus läpi jossain vaiheessa työuraansa. Valmennukseen hakeutuminen ei edellytä sitä, että omassa työssä olisi muutostarpeita. Tämä on huikea työkalu, olipa tilanne työelämässä mikä tahansa.

Itselleni kiinnostava havainto oli, että minulle on oikeasti tärkeää, missä teen töitä ja kenen kanssa. Valmentaja koko ajan muistutti, että pidä tuo mielessäsi. Vielä ei ole täysin selvää, mihin suuntaan haluan lähteä, mutta ainakin olen päässyt ajattelemaan navigointiin. Koen olevani jonkinlaisessa käännekohdassa. Suhtaudun tulevaisuuteen toiveikkain ajatuksin.

Valmennuksessa ymmärsin senkin, että merkityksellisen työn tekeminen on minulle tärkeää mutta kuitenkin vain yksi osa elämää.” ●

Valokuvaaja Heikki Saukkomaa valmistui Lahden Taideteollisesta Opistosta vuonna 1985 ja on siitä lähtien ollut töissä Lehtikuvan kuvaajana. Hän on ollut myös kesätöissä *Keskisuomalaisessa* 1970-luvun lopussa.

Neljän presidentin matkassa

Olen matkustanut neljän presidentin mukana. Kymmeniä matkoja ja kymmeniä maita.

TEKSTI JA KUVAT HEIKKI SAUKKOMAA

Assi Komulainen ruiskuttaa aurinkovoidetta isänsä Mauno Koiviston kasvoille ennen satamaristeilyä Singaporessa 23. tammikuuta 1991.

HIEKKASÄKKEJÄ PRESIDENTIN TYÖHUONEELLA Helmikuu 1987. Presidentti **Mauno Koiviston** erikoislento Intiaan on juuri noussut Helsingistä. Istun koneen takaosassa ja olen ensimmäisellä valtiovierailullani. Tuttu, pitkä hahmo ilmestyy oviaukosta ja kysyy: ”Ovatkos nuo uudet kamerat yhtään hiljaisempia kuin vanhat?” Olen jännityksestä ja kunnioituksesta jäykistynyt, ja presidentti ehtiikin jo jatkaa:

”Noo, pikkuhiljaa, pikkuhiljaa...”

Tuo isällinen ja samaan aikaan hieman juhallinen tunnelma oli aina Koiviston matkoille ominainen.

Presidentti Koiviston suhtautumista Baltian itsenäistymiseen pidettiin monimutkaisena. Niinpä ensimmäisillä matkoilla uusiin naapurimaihin tarkkailtiin mahdollisia merkkejä presidentin mietteistä.

Liettuaassa Koivisto tapasi presidentti **Landsbergisin** tämän virkahuoneessa Vilnan keskustassa. Huoneen ovella oli vielä hiekkäsäkipatteristo valmiina neuvostohyökkäysten varalta. Koivisto osoitti niitä sormellaan ja naurahti. Landsbergis ei ilmeisesti huomannut tai ollut huomaavinaan presidenttimme ”kannanottoa”.

Lokakuussa 1990 valtiovierailu suuntautui

Kanadaan. Sisäiset matkat lennettiin vuokra-koneella. Lähtiessämme Torontosta Edmontoniin muu seurue istui jo valmiina koneessa, vain presidentti puuttui, ja tällä kertaa odotus kesti tavallista kauemmin.

Syy selvisi, kun kurkistimme koneen ikkunoista kentälle. Presidentti halusi kätellä jokaisen saattuetta suojanneen moottoripyöräpoliisin kiitoksena hyvästä työstä. ➤

Martti Ahtisaaren ja Bill Clintonin tapaaminen Valkeisen talon Oval Officessa 8. marraskuuta 1994. Kuvassa myös ulkoministeri Heikki Haavisto ja varapresidentti Al Gore.

LYHENNETTY TEEHETKI

Tarja Halonen oli välitön, kansanomainen ja impulsiivinen. Hän saattoi yhtäkkiä kysellä kuulumisiamme: ”Onko asiat hyvin myös lehdistöllä?”. Hän otti kuvaajat huomioon ja muutti persoonallaan monet viralliset tilanteet vähemmän jäykiksi.

Kiotossa lokakuussa 2004 tosin hänkin oli-

si halunnut olla ilman kuvaajien läsnäoloa. Ohjelmassa oli japanilainen teehetki kaikkein seremonioineen. Kuvaajat olivat valmiina lattialla istumassa, kun presidenttipari saapui geishojen johtamaan teeseremoniaan. Silloin presidentillinen katse yhdistettynä muuttamaan sanaan teki selväksi, että kuvausaika oli alkanut ja päättynyt samalla hetkellä.

Kuvausaika oli alkanut ja päättynyt samalla hetkellä.

DIPLOMATIAA JA CAIPIRINHOJA

Martti Ahtisaaren aikana matkoista tuli enemmän arkipäivää. Ne eivät enää olleet niin isoja uutisia kotimaassa kuin Koiviston aikana. Ahtisaari selvästi nautti matkoista ja kansainvälisyydestä. Ulkomailla toimiminen saattoi olla hänelle jopa luontevampaa kuin kotimaan sisäpolitiikan kiemurat.

Me Ahtisaaren mukana matkustaneet saatoimme vain ihailla sujuvaa diplomatiikkaa ja presidentin neuvottelutaitoja.

Ehkä ikimuistoisin Ahtisaaren matka suuntautui helmikuussa 1997 Etelä-Amerikkaan. Kolmeen maahan tehty matka lennettiin Sveitsistä vuokratulla koneella. Brasiliassa Iguacun luonnonpuistossa vietetyssä grillijuhlissa syntyi ravintolan kaikkien aikojen ennätys caipirinhojen (brasilialainen vahva drinkki) kuluksessa.

Historialliseksi on jäänyt myös Ahtisaaren tapaaminen **Bill Clintonin** kanssa marraskuussa 1994.

Presidentti Tarja Halonen valmistautumassa vesi- ja viemärintiprojektin juhallisuksiin Haiphongissa, Vietnamsa 23. helmikuuta 2008.

Sauli Niinistö laukoi kiekkoja tutustuessaan NHL-uransa päättäneen Saku Koivun (vas) opastuksella Hockey Hall of Fame -museoon Kanadan Torontossa 10. lokakuuta 2014.

NIINISTÖN VANHA TYYLI

Sauli Niinistön aikana maailma on jo pienentynyt internetin kokoiseksi ja päämiesten on helppo pitää yhteyksiä muutenkin kuin tapamalla henkilökohtaisesti. Silti presidentti Niinistön matkoilla on mukana hienoa, vanhanai-kaista arvokkuutta ja tyyliä.

Vierailullaan Kanadaan 2014 Niinistö istutti puun kanadalaistavan mukaan Ottawassa

***Paikat ja seremoniat
tuntuivat
jotenkin tutuilta.***

sijaitsevaan puutarhaan. Saman teki Koivisto vieraillessaan Kanadassa vuonna 1990. Taisin olla seurueen ainoa, joka oli molemmissa seremonioissa mukana.

Kanadan vierailun epävirallisessa osassa Niinistö tutustui Hockey Hall of Fameen Torontossa **Saku Koivun** opastuksella. Oli mukava nähdä niin innostunut ja iloinen

presidentti kiekkonlyöntiradalla ja ihailmassa Stanley Cup -pokaalia.

Viimeisin valtiavierailu, jota olin kuvaamassa, oli Sauli Niinistön matka Indonesiaan marraskuussa 2015. Paikat ja seremoniat tuntuivat jotenkin tutuilta, mutta sitten muistinkin, että olin tehnyt saman matkan myös Martti Ahtisaaren ja Tarja Halosen seurueessa! ●

Koulutus-
ohjelmajohtaja
Anne Leppäjärvi
patistaa toimi-
tuksia someen.
Ilman ei pärjää,
Leppäjärvi
toteaa.

Ristiin- pölyttäjä

Anne Leppäjärvi
voitti Suuren
Journalistipalkinnon.
Häh, kuka?

TEKSTI EVELIINA KANGASNIEMI
KUVA AINO HAILI

Olen Haaga-Helia ammatti-
korkeakoulussa Helsingin
Pasilassa ja mieleni tekisi
valittaa. Tuolini on epämukava,
miljöö tylsä ja media-ala kriisissä.

Haastateltavani, Haaga-Helian
toimittajakoulutuksen koulutus-
ohjelmajohtaja **Anne Leppäjärvi**,
on toista maata. Hän hymyilee pal-
jon, nauraa ja vitsailee, on samaan
aikaan seesteisen pätevä ja tyttö-
mäisen höpsähtänyt. Jos ihminen
voi kuplia, Leppäjärvi kuplii.

Oikeastaan hän kuplii myös
tekemisissään — on esillä vähän
kaikkialla.

HOROSKOOPPIIN EKSYY ANNELI
Anne Leppäjärvestä kasvoi

toimittaja 1970-luvulla Lapissa,
vajaan neljäntuhannen asukkaan
Kolarissa. Siellä oli talo, jossa teh-
tiin kahta bisnestä — lehteä ja las-
tenhoitoa.

– Olin hoidossa *Pohjolan Sano-*
mien aluetoimittajan vaimolla.
Leikin pimiössä tyhjillä filmipur-
keilla, Leppäjärvi kertoo.

Teininä Leppäjärvi oli samassa
aluetoimituksessa työharjoitteli-
jana ja lukiolaisena hän avusti sen
sisarlehteä, silloista *Siepakkaa*.
Leppäjärven vakiotyötä olivat ho-
roskoopit.

– Horoskooppien keksiminen
oli vaikeaa. Yritin käyttää kave-
reita apuna ja mietin, mitä vaikka
Annelille voisi tapahtua.

**Niin, minä mietin, että mikä
kriisi? Ehkei pitäisi luovuttaa,
vaan yrittää enemmän.**

Anne Leppäjärvi

- Palkittiin maaliskuussa Suurella Journalistipalkinnolla vuoden journalistisesta teosta.
- Haaga-Helia toimittajakoulutuksen koulutusohjelmajohtaja vuodesta 2010, journalismin opettaja. Omia freelancer-hankkeita.
- Eri tehtävissä Turun Sanomissa vuosina 1999–2010.
- Opiskeli Tampereen yliopistossa tiedotusoppia ja dramaturgiaa. Äidinkielen ja kirjallisuuden opettajan pätevyys.
- Harrastukset: mökkeily Sammatissa Pienellä Kolmperänjärvellä, valomiekkailu pojan kanssa.

Samalla selvisi, mitä Anne Lep-
päjärvelle tapahtui. Hän lopet-
ti lihansyönnin, alkoi puolustaa
naisten oikeuksia ja ryhtyi journa-
listiksi. Samalla tiellä ollaan yhä.

– Olen aina ajatellut olevani
journalisti, täällä Haaga-Helias-
sakin. Tulen aamuisin töihin jour-
nalistina ja palvelen alaa journa-
listina.

Lukion jälkeen Leppäjärvi opis-
keli dramaturgiaa ja tiedotusop-
pia Tampereen yliopistossa. Sitten
hän päätyi vuodeksi *Etelä-Suo-*
men Sanomiin ja reiluksi vuosi-
kymmeneksi *Turun Sanomiin*.

Kun kaikkea paitsi urheilua oli
tehty, hän loikkasi Haaga-Heliaan.

– Tajusin, että tämä on journa-

lismen kehittämistä parhaimmil-
laan, tätä haluan.

Haaga-Helian koulutusohjel-
majohtajana Leppäjärvi vastaa
toimittajakoulutuksen opetus-
suunnittelusta ja toimii sen opet-
tajien esimiehenä. Lisäksi hän
opettaa itse, lähinnä faktantarkis-
tusta ja sosiaalisen median käyt-
töä journalistisena välineenä.

”EI TÄTÄ NÄIN TEHDÄ”

Journalismien kehittämisen lisäksi
Leppäjärvi puhuu journalismiin
vaikuttamisesta. Hänen mukaan-
sa Haaga-Heliassa tehdään mo-
lempia.

– Ajatus ei ole, mitä opiskelijam-
me voisivat tehdä journalismin

hyväksi valmistuttuaan, vaan
mitä he voisivat tehdä sille nyt.

Homma hoituu etenkin kun-
niahimoisella työelämäyhteistyöl-
lä. Yksi esimerkki tästä on muu-
taman vuoden takainen yhteistyö
sosiaalista televisiota edustavan
Ylen dokumenttiohjelma Docven-
turesin kanssa.

– Ensimmäinen idea oli, että
opiskelijat antavat palautetta te-
kijöille kustakin jaksosta jälkikä-
teen. Ensimmäisen palautekeskus-
telun puolivälissä tuottaja **Risto**
Kuulasmaa veti minut kuitenkin
syryään ja sanoi, että ei tätä näin
tehdä. Nämä tyypit ovat hyviä,
heidän täytyy tehdä tätä ohjelmaa.

Haaga-Helian opiskelijat oli-
vat Docventuresin taustajoukois-
sa sen toisella tuotantokaudella.
Sen jälkeen ohjelman katsojaluvut
ovat moninkertaistuneet.

– He oppivat meiltä ja me heiltä.
Se on ristiinpölytystä ja sitä tarvi-
taan!

TIISAA, JOURNALISTI, TIISAA

Mutta entä meidän kriisimme,
media-alan murros? Miksi se ei
hetkauta Anne Leppäjärveä?

– Niin, minä mietin, että mikä
kriisi? Ehkei pitäisi luovuttaa,
vaan yrittää enemmän.

Petrata voisi ainakin sosiaali-
sessä mediassa.

– Jokaisen toimittajan pitäisi
osata tiisata Facebookissa, antaa
statementtia Twitterissä, jouk-
koistaa Instagramissa ja ottaa sel-
vää, mikä on Periscope. Toimi-
tusjohdon vastuulla sen sijaan on
some-strategian laadinta.

Illalla, haastattelun jälkeen,
Anne tiisaa.

”Annoin tänään haastattelun.
Toimittaja kertoi tehtävänan-
tonsa: ”Anne Leppäjärvi voitti
Bonnieerin, mutta kuka on Anne
Leppäjärvi.” Mahtavaa! Mä oon
pohtinut sitä jo yli 42 vuotta!
Kuukauden päästä vastaus!
#katsokuvat # ” •

Hyvästi hyvät avustajasopimukset?

TEKSTI TARU TAIPALE

Mediayhtiöiden kanssa pystyttiin neuvottelemaan niin kauan kuin niillä meni vielä hyvin.

Talentumin avustajat saavat lähikuukausina allekirjoitettavakseen Alman avustajasopimuksen. Talentumin ja Alma Median fuusion seurauksena alalta poistuu Journalistiliiton neuvottelema ja jäsenilleen suosittelema Talentumin sopimus.

Kauppalehden vastaava päätoimittaja **Arno Ahosniemi** sanoo, että freelancer voi tietenkin halutessaan irtisanoa sopimuksen, mikäli ei halua jatkaa avustajasuhdetta fuusion seurauksena syntyneen Alma Talentin kanssa.

Ahosniemen mukaan Alman ja Talentumin sopimusten ehdot ovat hyvin samankaltaiset.

– Paitsi että Talentum on rajannut sopimuksensa ulkopuolelle oikeuden luovuttaa aineistoa edelleen. Alman sopimuksessa tämä mahdollisuus on olemassa, Ahosniemi sanoo.

Alma Mediassa kaikki konsernin mediat sekä Lännen Media voivat tarvittaessa käyttää avustajien tuottamaa aineistoa.

PITKÄ RIITA SANOMILLA

Journalistiliiton mukaan Alman sopimusehdot ovat jopa huonommat kuin Sanoman, jonka avustajasopimuksesta käytiin iso vääntö vuonna 2009.

Liitto vei kohtuuttomana

pitämänsä Sanoman avustajasopimuksen markkinaoikeuteen, mutta hävisi. Oikeuskäsittely ei ollut kuitenkaan täysin turha. Journalistiliiton edunvalvontajohtaja **Petri Savolaisen** mukaan oikeus asetti rajoja sille, miten Sanoma voi toimia.

– Yksittäistapauksissa pieni palkkio ja laajat oikeudet voivat edelleen muodostaa avustajalle kohtuuttoman tilanteen. Mutta markkinaoikeus ei arvioinut maksetun korvauksen ja oikeuksien välistä suhdetta, Savolainen sanoo.

Sitä suhdetta arvioidaan Journalistiliiton ja Viestinnän keskus-

liiton (VKL) välisessä freelancer-tehtävien toimitus- ja myyntiehdossa, joista on viimeksi sovittu vuonna 2005. Liitto on kirjannut toimintasuunitelmaansa, että se aikoo avata uudet neuvottelut VKL:n kanssa.

Sanoma-riitaa voidaan pitää eräänlaisena käännekohtana. Sanoman vanavedessä myös muut mediat alkoivat tarjota samoja sopimusehtoja.

Journalistiliitto on edelleen yrittänyt neuvotella mediayhtiöiden kanssa. Kiista Sanoman kanssa vaikutti kuitenkin siihen, että nykyään liitto pyrkii vaikuttamaan sopimusten ehtoihin ensisijaisesti lainsäädännön kautta.

MONELTA LOPPUIVAT TYÖT

Savolaisen mukaan vielä vuosituhannen alussa liitto onnistui neuvottelemaan lehtitalojen kanssa. Tilanne muuttui, kun media-alalla alkoi mennä huonosti.

Osa Sanoman avustajista taipui allekirjoittamaan kohtuuttomana pitämänsä sopimuksen. Jotkut saivat neuvoteltua itselleen paremmat ehdot.

Vuodesta 1985 Sanoman eri lehtiä säännöllisesti avustanut free-toimittaja **Heikki Jokinen** ei allekirjoittanut sopimusta ja hänen kaikki toimeksiantonsa yhtiön lehdistä loppuivat.

Sanoma ei halunnut neuvotella Jokisen ehdottamista muutoksista. Jokisen mukaan ne avustajat saivat neuvoteltua paremmat ehdot, jotka olivat yhtiölle tärkeimpiä.

– Sanoma lähti siitä, että kaikki avustajat saavat saman sopimuksen, mutta niinhän ei sitten käynyt, Jokinen sanoo.

Freet keräsivät nimelistaa nettissä ja järjestivät jopa mielenosoituksen. Sanoma ei kuitenkaan taipunut neuvottelemaan

Liitto pyrkii vaikuttamaan sopimusten ehtoihin ensisijaisesti lainsäädännön kautta.

Journalistiliiton kanssa. Moni free koki, että liitto petti heidät.

Kauppalehden Ahosniemen mukaan avustajasopimusten keskeinen tarkoitus on, että käytännöt ovat yhtenäiset koko konsernissa ja että ne mahdollistavat aineiston joustavan käytön sekä digitaalisesti että painetussa muodossa.

– Mediat alot tekevät yhteistyötä verkostoissa ja siksi on tärkeää pystyä hyödyntämään materiaalia useissa välineissä, Ahosniemi sanoo.

Hän ei pidä Alma Talentin sopimusehtoja kohtuuttomina.

– Ne mahdollistavat laadukkaan journalistisen työn tekemisen, mikä on edullista kaikille osapuolille, ennen kaikkea lukijoillemme. ●

KESÄN UUTUDET

TAITEEN TÄHTITAIVAAT
tähtitiedettä taiteessa 8.1.2017 saakka

FEMINIININEN SENSIBILITEETI
Noora Schroderus 4.9.2016 saakka

MARK WALLINGER MARK
ennennäkemätön Mark Wallinger 28.5.-9.10.2016

SERLACHIUS
MUSEOT

Mänttä | (03) 488 6800 | serlachius.fi
Puhtaiden makujen ravintola Gösta ravintolagosta.fi
Serlachius-bussilla Tampere - Mänttä - Tampere suoraan museoihin!

Kirjallisuutta kesään

Lööppi-Skuuppi suosittelee lukijoilleen kesälukemiseksi Haatasta, Hiltusta ja Ecoa.

Keski-ikänen unelma

Ei tullut Suurta Siittäjää Tytti Karakosken elämään. Tuli työ kustannuspääällikkönä, yksiö, itsellinen elämä. Havahtuminen viisikymppisenä. Ja sapattivuosi, jonka aikana Tytti kirjoittaa nysväilytekstiä eli terapo i itseään listaamalla elämänsä aakkoset.

Kaisa Haatanen (s. 1966) esikoisromaani *Meikkipussin pohjalta* ironisoi chick lit -kirjoja ja elämäntapaoppaita ja kasvaa kummankinlaiseksi itsekin. Keski-ikäisen naisen maailmaa merkityksellistävät banaanikärpäset, kantakahvila ja miehet mutta myös kohdunpoisto ja äiti. Ja ihokarvat (joiden kasvun piti muka laantua vanhemmiten).

Haatanen on itse määritellyt tekstinsä turkey litiksi eli kalkkunahuumoriksi. Määritelmä on osuva. Tytin touhut naurattavat, eikä Tytti luojan kiitos henkisty.

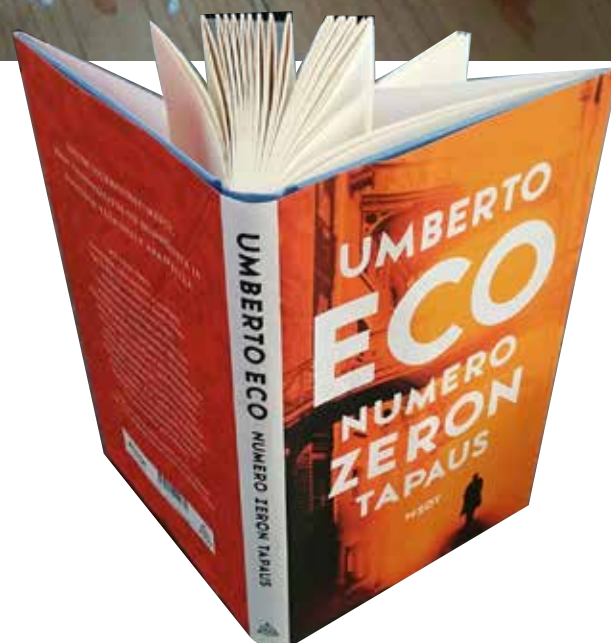
On Tytillä haaveita vieläkin, kuten sata miljoonaa euroa, kuulas iho ja kaksikymmentä lisäneliötä asuntoon. Mutta ne tuskin toteutuvat, eivät edes lisäneliöt, sillä Tytti ei tahdo muuttaa. Ei se mitään. Enää ei tarvitse yrittää väkisin mitään. ●

MARIA TOJKANDER, ANNA

Kaisa Haatanen: *Meikkipussin pohjalta*. Johnny Kinga, 2015

KUVAT: KAUJA PLIT

Meidän lehtineekeri painaa perässä

Ruotsi on tunnetusti kaikessa Suomea 20 vuotta edellä. On siis vallon luontevaa, että siellä toimittajat ovat ehtineet kiipelikentille supersankareiksi, vaikka me täällä podemme yhä liimaperseilmiötä toimistotuoleissamme. **Tero Liukkosen** satiiri *Lehtimies* (2000) ei sovitellut yllemme sankarin viittaa. Samaa aikaan **Liza Marklundin** megamenestyneessä *Studio sexissä* Annika Bengtzon jo paloitteli pahikset niin porttikäytävissä kuin palstoillakin. Vähän myöhemmin **Stieg Larssonin** tutkiva journalisti ja huomaavainen rakastelija Mikael Blomkvist räjäytti koko valtakunnasta natsismin lian pois.

Vaan annas olla. Viime vuonna toimittaja **Simo Hiltunen** (s. 1977) listä pisti suomipojan pärjäämään Ruotsin malliin. Hänen esikoistrillerinsä *Lampaan vaatteissa* päähenkilö naputtelee tunnissa laajan ja huomiota herättävän henkilöhaastattelun – vaikka pää paketissa edellisen yön pedofiilijahdin jäljitä. Melko piru hän tosin saattaa olla itsekin, mutta siis pätevä myös.

Lampaan vaatteissa tarjoaa kesään kiulullisen pimeyttä. Se on Suomen synkin perheromaani. ●

ANTTI MAJANDER, HELSINGIN SANOMAT

Simo Hiltunen: *Lampaan vaatteissa*. WSOY, 2015

Lehdentekoa Italiassa 1990-luvulla

Helmikuussa kuolleen **Umberto Econ** viimeiseksi romaaniksi jäi satiiri *Numero Zeron tapaus* (suom. **Helinä Kangas**). Sivuja ei kirjassa ole paljon (212), mutta ne ovat täynnä ecomaisia kirjallisia ja poliittisia heittoja.

Juoni sijoittuu 1990-luvun alun Italiaan, jossa viisikymppinen, virkaheitto kirjoittamisen sekatyöläinen Colonna saa merkillisen ehdotuksen ryhtyä kirjoittamaan kirjaa lehden teosta – lehden joka ei kenties koskaan ilmesty. Tarkoitus on talloa koenumeraalla niin isoja varpaita, että niiden omistajat olisivat valmiit maksamaan siitä, että lehti ei ilmesty. Yhtäläi-

syydet Italian sisäpolitiikkaan ovat ilmeiset.

Joukko epäonnisia senttareita ja lehtimaailman dropouteja kootaan uuden lehden ympärille. Kyyninen päätoimittaja luennoi toimitukselle siitä, miten lehteä tehdään, ja lukija tunnistaa valitettavan hyvin mediamailman nykyilmiöt, vaikka kaikki tapahtuu ennen someaikaa.

Numero Zeron tapaus kuvaa hyvin paranooista ilmapiiriä Italiassa ja sitä poliittista arvotyhjiötä, johon **Silvio Berlusconi** valta perustui. ●

SATU HARLAHTI, WSOY

Umberto Eco: *Numero Zeron tapaus*. WSOY, 2015

Yhdessä tulimme rohkeiksi, ja joukolla uskalsimme kivuta Viipurin linnan kaupalle ja kiikkerälle näköalatasanteelle. Arka paikallisopas Ivan K. pysytteli maanpinnalla.

Matkaisäntä Hannu Koskela muuttui sotahistoriaan perehtyneeksi paikallisopas Igor K:ksi, joka kertoo tuhoutuneen Ihantalan kirkon rappusilla, mistä päin vihollinen tuli.

Alvar Aallon 1935 valmistuneen, vastikään entisöidyn aivan ihanan kirjastotalon opastus meille alkoi salista, jonka kaluston Aalto suunnitteli tähän rakennukseen.

Irti arjesta viipurissa

TEKSTI HANNU KOSKELA KUVAT PAAVO MARTIKAINEN

A-lehtien toimitusosaston porukka sai mukavia matkakumppaneita viikonlopuksi Viipurin matkalle.

Intto irrottautua toviksi tavanomaisesta tarttui matkalaisiin heti Helsingissä, kun A-lehtien iskujoukon kanssa bussiin kapusi journalistikollegoja Allerin, Talentumin sekä Erikoislehtien toimitusosastoista.

Alkumatkalla juteltiin asiaa: SAL-HSY -yhdistymisestä, työn mielenpainumista ja ilonhetkistä. Mutta kun itäraja oli ylitetty, porukka päätti yhteisellä sopimuksella lopettaa moisen vatomisen.

Sutjakan tullen jälkeen porukka vaikutti vaurastuvan silmin

nähdessä, kun valuutanvaihdossa jokaiselle siunaantui tuhansia ruplia.

Pienen kiertoajelun jälkeen ryhmä majoittui Viipuri-hotelliin. Tuloillallisella ravintolan komeassa kabinetissa A-lehtien toimitusosaston hallituksen puheenjohtaja **Jarmo Hankivaara** iloitsi maljapuheessaan, kun kutsu oli tavoittanut matkalaisia yli osastorajojen.

Lauantaiaamuna porukka suuntasi kirpakassa pakkasessa Portinhoikan ja Tali-Ihantalan taistelutantereille, joissa tuhansien suomalaisten ja venäläisten elämä tuhoutui kesä-heinäkuussa

1944. Nuorukaisten haudoilla ja muistomerkeillä kukin saattoi suhteuttaa näkemäänsä siihen, mistä ja miten me nykypäivänä taistelemme.

Viipuri on mielenkiintoisella tavalla sekoitus suomalaista, venäläistä, nykypäivää, historiaa. Usealla matkalaisella oli aikanaan Viipurissa sukulaisia, joiden sijoilla he nyt pääsivät tunnelmoimaan.

Viipuri on helmi. Matkassa mukana olleille se osoittautui myös erinomaiseksi irtioton tyyssijaksi turhan tutun Tallinnan sijaan. ●

Lähi-idän kriisin keskellä

Kirurginen sairaanhoitaja Sini lähtee koulutustehtäviin Palestiinaan. Hänelle on kertynyt kokemusta työperiodeista maailman kriisipesäkkeissä. Väljaksot Suomessa ovat olleet lähinnä valmistautumista seuraavaan työmatkaan. Jo lähes kuusikymppiselle Sinille on suhde vanhaan äitiin jäänyt etäiseksi eikä lämpimiä ystävyyssuhteitakaan ole muodostunut.

Perillä Gazassa puhkeaa kriisi, ja Sini haakeutuu leikkaussali- ja ambulanssityöhön. Tapahtumat ajoittuvat etupäässä vuosiin 2008–2009. Takaumat vievät vuoteen 1982 ja myös aikaan sitä ennen. Gazassa Sini ei halua puhua aikaisemmista kokemuksistaan, mutta hänen mieleensä palautuvat jatkuvasti muistot palestiinalaisesta Ali-aviomiehestä.

Suomessa Sinin vaiheita seuraa sähköpostitse hänen ystävänsä Fuad. Hänet on vauvana viety perheen mukana pakomatkalle Hebronista Libanoniin. Vuonna 1982 hän on nuoren perheensä kanssa joutunut pakenemaan Suomeen. Lääketiedettä opiskellut Fuad toimii Helsingissä taksikuskina. Hän matkustaa synnyinseudulleen selvittämään Sinin vaiheita. Samalla hänellä on tilaisuus tavata isänsä ja nähdä kotipaikkansa. Fuad on monella tavalla Sinin vastakohta: ranakoista kokemuksista huolimatta hän on sopeutunut Suomeen varsin hyvin ja hänellä on läheiset suhteet vaimoonsa ja lapsiinsa.

Palestiinalaismummo Firas tukee vuosia sitten luokseen majoittunutta Siniä yhtä lämpimästi kuin omia lapsiaan. Raskas työ ja oma käsittelemätön suru murtavat kuitenkin Sinin mielen. Mahdollisuudet lievittää paikallisten kärsimyksiä ovat vähäiset: on puutetta lääkkeitä ja välineistä, kiellot ja tarkastuspisteet estävät kuljetuksia.

Marjut Helmisen esikoisromaani asettaa kiinnostavia kysymyksiä pakolaisuudesta. Juurettomuudesta ja kotipaikattomuudesta kärsii myös Sini. Auttajan ja autettavan roolit vaihtuvat.

Tekijä tuntee kuvaamansa alueen ja lähihistorian. Siksi hän luo elävän kuvan paikallisten arjesta sodan keskellä ja uhan alaisina. Romaanin kolmannessa osassa näkökulma vaihtuu Siniltä Fuadille. Tämän perheen avulla tekijä kuvaa myös pakolaisen osaa: kulttuurieroja, sotatraumoja ja kotoutumista.

Teoksen kieli on pääasiassa toteavaa ja informatiivista. Tekstissä yhdistyvät fiktiivinen tarina ja kriisien kommentointi. Välillä paikallisen lämpö tulee esiin monien aistien välittämänä.

”Hänen silmänsä olivat painumassa kiinni, puiden lehdet värisivät tuulella ja hyräilivät hänen yläpuolellaan. Mehiläiset surisivat hypnoottisesti. Äiti lauloi, ja kaikki äänet, oksat, lehdet, mehiläiset ja äidin laulu levittyivät ilmakehäksi peitteeksi hänen ylleen.

Sen täytyy olla varhaisin muisto, joka minulla on, Fuad ajatteli, ja kyyneleet nousivat hänen silmiinsä.” ● SINIKKA PIHLAMAA

Marjut Helminen: Appelsiini-lehto. Minerva 2016

Marjut Helminen (s. 1948) on helsinkiläinen toimittaja. Hän on toiminut Ihmisoikeusliiton pääsihteerinä ja kansainvälisen Punaisen Ristin tiedottajana. Tehtävissään hän on seurannut elämää Palestiinassa vuosien ajan. SAL:ssa hänet tunnetaan myös pitkäaikaisena ay-vaikuttajana.

SAL ja HSY lyövät hynttyyt yhteen

Mitä jäsenen on hyvä tietää?

Jos suunnitelmat toteutuvat, SAL lakkauttaa syksyllä itsensä ja syntyy uusi yhteinen paikallisyhdistys HSY:n kanssa. Mitä jäsen hyötyy? Kuka uuteen yhdistykseen pääsee? Kysymyksiin vastaavat SAL:n ja HSY:n puheenjohtajat Taru Taipale ja Jyrki Räikkä.

TEKSTI ANNE KARUVUORI

Miksi SAL ja HSY halutaan yhdistää?

Jako aikakauslehden ja sanomalehden toimittajiin ei ole enää tätä päivää. Monet ovat jo aiemmin joutuneet työpaikkaa

vaihtaessaan hyppäämään yhdistyksestä toiseen, mutta konsernin sisällöntuotannon tiivistyessä SAL:n ja HSY:n jäsenet tekevät yhä useammin töitä samoilla työpaikoilla ja jopa samoja töitä.

Yhdistyminen kaataa turhia raja-aitoja, ja myös edunvalvontamme vastaa paremmin todellisuutta työpaikoilla.

Mitä jäsenen pitää tehdä, jos SAL ja HSY yhdistyvät?

Yhdistymisessä SAL lakkautetaan. Sallilaisten ei tarvitse kuitenkaan tehdä mitään vaan heidät siirretään automaattisesti HSY:n jäseniksi. Toivottavasti kuitenkin mahdollisimman moni tulee syksyn kokouksiin päättämään yhdistymisestä ja pitämään komeat hautajaiset SAL:lle!

Haastamme myös kaikki jäsenet mukaan kilpailuun, jossa yhteiselle yhdistykselle etsitään uutta nimeä. (Katso nimikilpailusta lisää sivulta 29.)

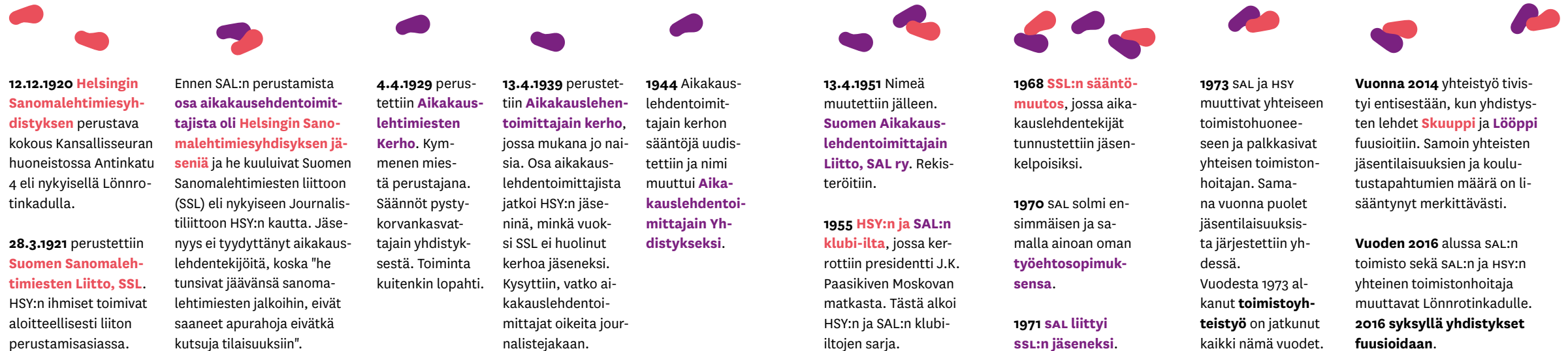
SAL on valtakunnallinen. Pääsevätkö kaikki sen jäsenet uuteen "Helsingin" yhdistykseen?

Kaikki nykyiset sallilaiset pää-

Yhdistyminen kaataa turhia raja-aitoja, ja myös edunvalvontamme vastaa paremmin todellisuutta työpaikoilla.

sevät uuteen yhdistykseen. Myös pääkaupunkiseudun ulkopuolella työskentelevät ovat lämpimästi tervetulleita.

Koska uusi yhdistys on kuitenkin luonteeltaan paikallinen ja keskittyy Helsingin seudulle, muualla Suomessa asuvat ja työskentelevät journalistit voivat niin ➤

halutessaan siirtyä omien alueidensa paikallisyhdistyksiin.

Voivatko pääkaupunkiseudulla asuvat freet liittyä uuteen yhdistykseen?

Freet Journalistiliitto ohjaa free-yhdistykseen.

Mitä konkreettista etua yhdistymisestä on jäsenelle?

Kun olemme yksi yhdistys, jäsenen ei tarvitse enää vaihtaa yhdistystä siirtyessään töihin aikakauslehdessä sanomalehden toimitukseen Helsingissä tai päinvastoin. Pätkätöitä tekeville suuremmassa yhdistyksessä on enemmän samassa työtilanteessa olevia ja paremmat verkostot ympärillä.

Uudella yhdistyksellä on myös käytössään paremmat resurssit kehittää palveluita ja luoda kokonaan uusia.

Ketkä jäsenet hyötyvät eniten?

Vaikea nähdä eroja jäsenten välillä. Kaikki hyötyvät, mutta paremmista koulutuksista ja muista tapahtumista hyötyvät tietysti eniten ne, jotka niihin eniten osallistuvat. Tervetuloa kaikki jäsenet ideoimaan yhteisiä tapahtumia!

SAL on isompi kuin HSY. Miten se muuttaa HSY:n jäsenten mahdollisuuksia vaikuttaa päätöksiin ja rahankäyttöön?

Aktiivisesti vaikuttamaan pyrkivällä on isommassakin yhdistyksessä hyvät mahdollisuudet saada äänensä kuuluviin. Uuden yhdistyksen hallituksessa on paikkoja jäsentä kohti aiempaa vähemmän, mutta ei paikoista ole koskaan verisesti kilpailtu – joskus on ollut jopa vaikea saada hallituspaikkoja täyteen.

Journalistiliiton valtuustossa paikat jaetaan yhdistysten jäsen-

Kaikkialla Suomessa jäsenet tuntuvat juuri nyt tarvitsevan uraneuvontaa ja -valmennusta. Sitä meidänkin täytyy alkaa tarjota.

määrän perusteella, joten siellä edustuspaikkoja on seuraavallakin valtuustokaudella per jäsen suunnilleen saman verran kuin tällä kaudella.

Tuoko yhdistyminen säästöjä?

Kun kaksi yhdistystä lyödään yhteen, kokous- ja hallintokulut vähenevät ja säästyneitä varoja voi käyttää jäsenten hyväksi.

Millaista ohjelmaa yhdistys voisi tarjota nykyistä enemmän?

Kaikkialla Suomessa jäsenet tuntuvat juuri nyt tarvitsevan uraneuvontaa ja -valmennusta. Sitä meidänkin täytyy alkaa tarjota. Olisiko se CV:n kirjoituskurssi tai tietoa siitä, miten piilotyöpaikat löytyvät? Toivomme, että jäsenet ottavat yhteyttä ja kertovat toiveistaan!

Myös monipuolisesti kulttuuria, virkistystä ja vierailuja kiinnostaviin kohteisiin voisi olla lisää.

Sekä tiiviimpää yhteisöllisyyttä niin edunvalvonnassa kuin muutenkin.

Mikä tulee nimeksi, kun SAL ja HSY pannaan yhteen?

Suomen Aikakauslehdentoimittajain liitto SAL ja Helsingin Sanomalehtimiesyhdistys HSY tarvitsevat yhdistyessään uuden nimen.

Mitä tulee, kun SAL ja HSY pannaan yhteen? Onko sillä jotain tekemistä Helsingin kanssa? Journalistien kanssa? Onko uusi nimi perinteinen vai moderni? Sinä voit vaikuttaa!

Keksi yksin tai yhdessä kollegojen kanssa nimi uudelle, pääkaupunkiseudun journalistit yhdistävälle yhdistykselle ja kerro ehdotuksesi elokuun loppuun mennessä osoitteessa www.hsy.info tai lähettämällä nimiehdotuksesi yhdistysten yhteisen toimistohoitajan Jaana Virtasen sähköpostiosoitteeseen jaana.virtanen@hsy.info.

Palkinnot

Nimikilpailun voittaja saa hemmottelulahjakortin. Lisäksi kaikkien kilpailuun osallistuneiden kesken arvotaan hyviä kirjapalkintoja.

Monet journalistit ryhmittyvät yli välinerajojen erikoisalansa mukaan. Mitä sellaista annettavaa paikallisyhdistyksellä on, mitä jäsen ei muualta saa?

Erikoisalan mukaan ryhmittäytyneet yhdistykset eivät kilpaille keskenään eivätkä paikallisyhdistysten kanssa. Toivottavasti mahdollisimman moni journalisti

kuuluu myös näihin ammatillisiin kerhoihin.

Paikallisyhdistykset kokoavat saman seudun journalisteja yhteen erikoisalasta riippumatta ja ovat myös se nivel, jonka kautta jäsenet kuuluvat Journalistiliittoon. Journalistiliitto on ammatiliitto ja sen mukana tulee edunvalvontaa, jota ei muualta saa. • ➤

YHDISTYKSEMME YHDISTYMISHANKE
POIKII KAKSI KIINNOSTAVAA NIMIKILPAILUA.**Keksi yhdistyksellemme uusi nimi!**

Mikä nimi kuvaa mielestäsi parhaiten sellaisen yhdistyksen nimeä, joka toimii pääkaupunkiseudulla, ja jonka jäseniä ovat sanomalehtien, aikakauslehtien, verkkolehtien ja kustannustalojen toimittajat, valokuvaajat ja graafikot sekä lukuisat muut journalismin ja viestinnän ammattinimikkeillä toimivat henkilöt.

Monet ovat jo sovitteleet yhteen HSY:n ja SAL:n kirjaimia, mutta voitaisiinko yhteisjärjestön nimi tempaista kokonaan eri viivastolta?

Keksi yhdistykselemme nimi ja lähetä ehdotuksesi elokuun loppuun mennessä täyttämällä HSY:n kotisivuilla www.hsy.info oleva nimikilpailulomake tai lähettämällä ehdotuksesi yhdistysten yhteisen toimistonhoitajan Jaana Virtasen sähköpostiin jaana.virtanen@hsy.info.

Palkinnot

Nimikilpailun voittaja saa mittaamattoman määrän kunniaa ja hemmottelulahjakortin. Lisäksi kaikkien kilpailuun osallistuneiden kesken arvotaan hyviä kirjepalkintoja.

Mitä lehdelle nimeksi?

Fusion myötä myös Lööppi-Skuuppi -lehden nimi voisi saada virkistävän päivityksen.

Keksi lehdellemme nimi ja lähetä ehdotuksesi elokuun loppuun mennessä täyttämällä SAL:n kotisivuilla www.sal-info.org oleva nimikilpailulomake tai lähettämällä ehdotuksesi yhdistysten yhteisen toimistonhoitajan Jaana Virtasen sähköpostiin jaana.virtanen@hsy.info.

Palkinnot

Nimikilpailun voittaja saa mittaamattoman määrän kunniaa ja hemmottelulahjakortin. Lisäksi kaikkien kilpailuun osallistuneiden kesken arvotaan hyviä kirjepalkintoja.

Yhdistysfuusiomme tuo työtä, kokouksia, nimikilpailuja, juhlaa!

Journalistiliiton kevätkuultuusto päättää toukokuun lopulla sääntöuudistuksesta, jossa esitetään, että fuusioituvan yhdistyksen valtuutetut voisivat jatkaa tehtävässään valtuustokauden loppuun.

Mikäli sääntöuudistus menee lävitse, HSY:n ja SAL:n fuusiohanke pääsee etenemään.

SAL:n ja HSY:n välisissä neuvotteluissa on sovittu, että fuusiossa SAL lakkauttaa itsensä ja jäsenet siirtyvät nimensä muuttavan Helsingin Sanomalehtimiesyhdistyksen jäseniksi.

Niinpä SAL:n jäsenet pääsevät syksyllä tekemään historiallisia SAL:n sääntöjen 37 §:n mukaisia yhdistyksen purkamispäätöksiä:

1. Päätös yhdistyksen (SAL) purkamisesta on tehtävä äänestämällä umpilipuin kahdessa peräkkäisessä, vähintään kahden viikon väliajoin pidetyssä yhdistyksen kokouksessa.
2. Yhdistys (SAL) purkautuu, jos kummassakin kokouksessa on purkamista kannattanut vähintään kaksi kolmasosaa (2/3) läsnäolevista äänioikeutetuista yhdistyksen jäsenistä.

Fusion edellyttämät syksyn ylimääräiset kokoukset

1. SAL:n ensimmäinen ylimääräinen kokous pidetään keskiviikkona 21.9. kello 17 alkaen Sokos hotelli Presidentissä. Kokouksen asialistalla on SAL:n sääntöjen 37 §:n mukainen yhdistyksen purkaminen.
2. HSY:n ylimääräinen kokous: Helsingin Sanomalehtimiesyhdistyksen ylimääräinen yleiskokous kutsutaan koolle syys-lokakuun vaihteessa. Kokouksen aiheena on tällöin yhdistyksen nimestä päättäminen.
3. SAL:n toinen ylimääräinen purkamiskokous pidetään keskiviikkona 26.10. kello 17 alkaen. Kokouspaikka on parhaillaan selvittelyssä.

Toisen lakkautuskokouksen yhteydessä SAL järjestää kokousväelle ja kutsuvieraille päätösjuhlan. Ohjelmassa muun muassa Donnerwetter jyräyttää rokkenorolia tunteella ja herkällä kädellä, joten bailuhenkisille on luvassa hikinen ilta.

Kyösti Pärssinen,
toimittaja,
Mikro-Bitti
ja Tivi, SAL

Mitä mieltä yhdistymisestä?

Periaatteessa hyvä. Samaa porukkaa ollaan välineestä riippumatta. Omassa työpaikassani Alma Talentissa on nyt kahden toimitusosaston – Talentumin ja Kauppalehden – väkeä ja osastot kuuluvat vielä eri yhdistyksiin, SAL:iin ja HSY:hyn.

Toisaalta jättikonglomeraatti voi jäädä jäsenille etäiseksi. Koetaan, että jotkut vieraat porukat päättävät asioista. En tiedä, olisiko yhdistymisestä minulle ruhtinaallista hyötyä.

Millainen toiminta kiinnostaisi?

Viime vuodet alalla ovat menneet niin, että korvat ovat lepataneet. Sinä aikana kun olin sairauslomalla Sanomilta, lehti myytiin Talentumille. Talentumilla ehdin olla 28 työpäivää, kun se siirtyi Alma Medialle. Huhtikuussa muutimme Alman tiloihin. Toivottavasti yleinen turbulenssi hiukan rauhoittuisi, niin voisi miettiä jotain yhteistä kivaa.

Liina Kjellberg,
toimittaja,
Metsälehti, SAL

Mitä mieltä olet yhdistymisestä?

Minulla ei ole vahvaa kantaa. Yhdistyminen lienee järkevää, sillä jako aikakaus- ja sanomalehtitoimittajiin on aika keinotekoinen. Esimerkiksi Metsälehti ilmestyy 24 kertaa vuodessa. Joka kolmas numero on aikakauslehtimuotoinen ja muut sanomalehtipaperille painettuja tabloideja. Silti lehti katsoo aikakauslehdeksi ja me toimittajat kuulumme SAL:iin.

Arvelen, että suuremmalla yhdistyksellä on suuremmat mahdollisuudet valvoa jäsentensä palkkausta ja muita työehtoja.

Millainen toiminta kiinnostaisi?

SAL:n koulutustarjonta on ollut monipuolista. Toivottavasti se pysyy yhtä hyvänä jatkossakin.

Miika Viljakainen,
Ilta-Sanomat, HSY

Mitä mieltä olet yhdistymisestä?

En ole muodostanut asiasta mitenkään valistunutta mieltä. Olen ollut Helsingissä vasta reilun vuoden, ja sitä ennen opiskeluaikana tein määräaikaishuutoja ja ttt-vuoroja eri maakuntalehdissä. Aikakauslehtipuolella en ole ollut.

Kuvittelisin, että isommalla yhdistyksellä on enemmän vaikutusvaltaa ja se pystyy kenties tarjoamaan jäsenilleen kattavammin esimerkiksi koulutusta. Oli yhdistys minkä kokoinen hyvänsä, pääasia että se toimii.

Millainen toiminta kiinnostaisi?

Vielä en ole ehtinyt osallistua mihinkään HSY:n toimintaan, mutta koulutus, ammattitaidon ylläpitoon liittyvät kurssit ja tietojenvaihto kiinnostavat, etenkin jos on ajankohtaista asiaa.

* . CX61 *

ILTA = FINGERI

